

Beslut 2001/01

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst. De principer som följer av artikel 6 i Europakonventionen bör vara vägledande vid handläggningen av obehörighetsärenden. Legalitetsprincipen medför att handlingar som ägt rum före kyrkoordningens ikraftträdande inte kan föranleda obehörighet.

Meddelat 10/1-2001

31 kap. 12 § kyrkoordningen

Kontraktsposten E informerade den 4 april 2000 biskopen X om att kyrkoherden i K pastorat L hade en relation med en gift kvinnlig församlingsbo. Den 12 april 2000 utsåg domkapitlet en grupp bestående av biskopen och ytterligare fyra ledamöter – däribland domarledamoten – att jämte sekreteraren samtala med L och E. Samma dag lämnade E och L muntliga redogörelser inför utredningsgruppen, vilka följdes av samtal. Därefter inkom skriftliga redogörelser till domkapitlet från E och den kvinnliga församlingsbon den 19 april 2000 och från L den 27 april 2000.

Den 28 april 2000 inkom till domkapitlet en skrivelse från två kvinnliga barntimmeledare i pastoratet och den 2 maj 2000 en skrivelse från en manlig medarbetare.

Biskopen skrev i ett brev till L den 3 maj 2000 att han borde "vara helt borta" från K pastorat till dess domkapitlet hade fattat beslut i ärendet. Enligt biskopen var L:s "förtroende som kyrkoherde i K helt kört i botten" och oavsett vad domkapitlet kom fram till angående hans prästämbete var "fortsatt tjänstgöring i K helt omöjlig". Biskopen uttalade också att L, i enlighet med sitt löfte, helst borde säga upp sin tjänst som kyrkoherde i pastoratet.

Den 5 maj 2000 inkom ett yttrande från L till domkapitlet angående skrivelserna från medarbetarna.

Domkapitlet beslutade den 10 maj 2000 att det som lades L till last skulle preciseras i en promemoria, vilken L skulle ges tillfälle att yttra sig över.

Den 11 respektive 12 maj 2000 inhämtade stiftssekreteraren per telefon vissa kompletterande uppgifter från de två kvinnliga barntimmeledare som tidigare inkommit med en skrivelse i ärendet. Uppgifterna skrevs ned i en tjänsteanteckning. Den 12 maj 2000 inkom också ett icke undertecknat brev med telefax från en kvinna som våren 1998 tillfälligt deltagit i pastoratets musikaliska verksamhet.

I en promemoria dagtecknad den 12 maj 2000 med rubriken "PM med anledning av ifrågasatt rätt att utöva kyrkans vigningstjänst" preciserade domkapitlet i följande fyra punkter vad som lades L till last:

"1. Under L:s tjänstgöring som kyrkoherde i D pastorat inträffade i mitten av 1980-talet en "incident" som i mycket liknar det som nu är aktuellt i K (punkt 2). L – som vid den tiden var gift – hade vid ett tillfälle intimt umgänge med en gift kvinna som var på besök på pastorsexpeditionen. Efter någon tid tog kvinnan och hennes make kontakt med biskopen (A) och samtal förekom mellan biskopen och L varvid påtalades att en präst inte får uppträda på detta sätt. Det blev aldrig något ärende inför domkapitlet.

2. L har under förvåren 2000 i K pastorat haft en kortvarig intim relation till en gift kvinna i församlingen. Den första sexuella samvaron ägde rum sedan L träffat kvinnan vid två korta "affärsmässiga" kontakter på pastorsexpeditionen, en gång i kyrkan efter gudstjänsten samt – samma dag – under 15 minuter i sin bostad. L har utnyttjat sin ställning som präst och kyrkoherde.

3. L har under sin tid som kyrkoherde i K pastorat uppträtt på ett sådant sätt mot två kvinnliga medarbetare och mot kvinnor som deltar i församlingens verksamhet att det av dem upplevts som sexuella trakasserier eller närmanden. Det gäller åtminstone två vikarier på en kyrkomusikertjänst

samt barntimmeledarna O och P.

Vad gäller en av barntimmeledarna (O) avser det händelser som inträffat 1993–94 och avser bl.a. kommentarer om hennes utseende under ett utvecklingssamtal, mycket kramar samt försök att kyssa henne på munnen.

Barntimmeledaren P har i samband med att pastoratets medarbetare under några dagar vårvintern 2000 arbetade med församlingsinstruktionen i Tylösand en kväll under ett samkväm – sedan hon avböjt att dansa med L – fått inviter från honom att gå upp på hans rum. När hon avböjde blev han aggressiv. Under början av hennes anställning – för ung. åtta år sedan – var det från L:s sida mycket kramar, "vara nära", hålla om och försök till kyssar på munnen. Hon har hela tiden försökt hålla distansen.

4. L har under 1998 till sitt hem i prästgården bjudit in en gift kvinnlig sångerska för att tillsammans med henne diskutera ett engagemang i församlingen. Han har då uppträtt så närgånget mot kvinnan att hon måst säga ifrån."

Promemorian avslutas på följande sätt: Enligt domkapitlets uppfattning måste det mot denna bakgrund ifrågasättas om L visat sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag som präst i Svenska kyrkan genom att

– bryta mot sitt prästvigningslöfte att "så ställa sitt leverne, att det varder till föredöme för var man och ingen till anstöt" och/eller

– på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha.

L, som i detta skede av ärendets handläggning hos domkapitlet inte hade något juridiskt biträde, bemötte uppgifterna i promemorian i en skrivelse till domkapitlet dagtecknad den 13 maj 2000. Beträffande punkt 1 bekräftade L att beskrivningen i huvudsak var korrekt, men att mötet skett på en privat fest och inte på pastorsexpedition. Angående punkt 2 bestred L att han utnyttjat sin ställning som präst och anförde att han blivit förälskad i en kvinna som visste vad hon ville. När det gällde punkt 3 bestred L helt och hävdade att det rörde sig om en komplotter iscensatt för att få bort honom från pastoratet. Händelsen som domkapitlet tog upp under punkt 4 hade L svårt att kommentera, eftersom han inte kunde erinra sig kvinnan.

Domkapitlet beslutade den 29 maj 2000 att, enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen, förklara kyrkoherden L obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst och att beslutet skulle gälla fr.o.m. dagen för domkapitlets beslut.

Under rubriken "DOMKAPITLET SKÄL" anförde domkapitlet följande:

"Vad angår den händelse som föranlett att domkapitlet tagit upp ärendet är det ostridigt att L efter en synnerligen kort bekantskap, innefattande endast två kortvariga samtal på pastorsexpeditionen, den 30 januari 2000 i sin bostad i prästgården inlät sig på en intim sexuell relation med en långt yngre, gift kvinnlig församlingsmedlem. Det är vidare utrett att det varit kvinnan som tagit initiativet till de bägge tidigare samtalen, att dessa inte varit av personlig natur såvitt angår L utan gällt kvinnans arbets- och anställningsförhållanden samt att förhållandena i kvinnans äktenskap vid den tiden var labila.

En församlingsprästs förhållande till sina församlingsbor får inte grumlans av misstanken att uttryck från hans/hennes sida för vänlighet, omsorg och omtanke i själva verket tjänar själviska syften. Prästen skall avhålla sig från att inleda sexuella förbindelser under förhållanden som är ägnade att ge intrycket av att prästen utnyttjat sin ställning till egen fördel.

Utgångspunkten för en prästs förhållningssätt vid enskilda samtal och andra kontakter, vilka kommit till stånd på initiativ av församlingsbor, måste, så länge inte annat står klart, vara att kontakten tagits på grund av hans/hennes ställning som präst. Det ligger i sakens natur att den som sökt en sådan kontakt på ett eller annat sätt kan befinna sig i en utsatt position och vara i behov av prästens stöd, även om det inte genast står klart att så är fallet. En sådan utsatt människa kan lätt utveckla ett känslomässigt beroende av prästen. Ställd inför frestelsen att inlåta sig på sexuella intimiteter krävs av en präst både eftertanke och ett betydande mått av vilja och förmåga att bemästra sina känslor och drifter.

Domkapitlet finner uppenbart att L genom vad han i fråga om det nu behandlade fallet låtit sig komma till last har handlat i strid med det sagda och i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha. L:s handlande stämmer också illa med det av honom avlagda prästlöftet, enligt vilket han lovat att så ställa sitt leverne att det varder till föredöme för var man och ingen till anstöt. För denna bedömning saknar det betydelse huruvida och på vilket sätt kvinnan ifråga för sin del varit beredd att uppta en sexuell förbindelse med L.

Vad därefter angår frågan om L genom det som förekommit visat uppenbar olämplighet för sitt uppdrag och att han på grund härav skall förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst beaktar domkapitlet, förutom omständigheterna vid inledandet av den nyss behandlade sexuella förbindelsen, även följande.

I ärendet föreligger en rad uppgifter om närgånget uppträdande från L:s sida under tiden som kyrkoherde i K pastorat mot kvinnor i sin omgivning. Genomgående är det fråga om kvinnor, som L träffat i deras egenskap av anställda eller annars verksamma i pastoratets tjänst. Domkapitlet tar i det följande bara under bedömande de uppgifter som kan anses under förfarandet ha blivit i tillräcklig grad konkretiserade.

En av kvinnorna har i ett handskrivet brev, som L fått del av, tämligen utförligt beskrivit hur L någon gång under 1998, efter en inledande kontakt i samband med tjänsten, bjudit henne till prästgården för samtal i en tjänsteangelägenhet. Han hade där kramat och tafsat på henne samt upprepade gånger försökt kyssa henne på munnen, så att hon tvingades värja sig och avvisa honom. Av berättelsen står fullt klart att hon bedömt L:s uppträdande som ett försök att få till stånd samlag med henne. L har förklarat sig inte kunna kommentera saken, eftersom han inte kunnat erinra sig kvinnan.

Denna kvinnas berättelse är enligt domkapitlets uppfattning så detaljerad och bär även i övrigt sådan självupplevd prägel att den i allt väsentligt förtjänar tilltro. Det yttre förloppet visar påtagliga likheter med det som föregått den förut behandlade sexuella förbindelsen och kvinnan har befunnit sig i ett visst beroende av L i dennes egenskap av kyrkoherde. Någon annan slutsats är inte möjlig, än att L sökt inleda sexuella intimiteter med kvinnan och att han därvid utnyttjat sin ställning som kyrkoherde.

Två andra kvinnor, båda anställda i pastoratet, har var för sig uppgett att L försökt kyssa dem på munnen, i ena fallet någon gång 1993–94 och i det andra för omkring åtta år sedan. Den sist åsyftade kvinnan har också uppgett att L vid ett samkväm i samband med tjänsteförrättning på vårvintern år 2000 gett henne inviter att följa med honom till hotellrummet.

L har hävdatt att dessa båda kvinnors uppgifter utgör 'en ren och skär komplot' i syfte att av andra skäl få bort honom från pastoratet. Domkapitlet finner emellertid att uppgifterna inte på sådan grund kan fränkännas sanningshalt. Domkapitlet anser att berättelserna i vart fall visar att L inte förmått att till dessa båda anställda hålla sådan distans som varit påfordrad med hänsyn till deras kön och till hans ställning som kyrkoherde och chef.

Slutligen är i ärendet upplyst att L under tidigare tjänstgöring vid mitten av 1980-talet som kyrkoherde i D pastorat inlett en sexuell förbindelse under förhållanden som inte är olika den inledningsvis behandlade händelsen. Sedan kvinnan och hennes make tagit kontakt med dåvarande biskopen i stiftet har samtal förekommit mellan L och biskopen, varvid biskopen för L påtalat att en präst inte får uppträda på det sätt han gjort.

Det kan enligt domkapitlets uppfattning hållas för visst att samtalet mellan L och biskopen haft sådan allvarlig innebörd att det bort vara ägnat att för L för framtiden understryka de särskilda krav som måste ställas på en innehavare av prästämbetet. Det är emellertid uppenbart att L inte förmått att i tillräcklig grad rätta sig härefter.

Vid en samlad bedömning av det föregående finner domkapitlet att L genom den händelse som föranlett att ärendet tagits upp har visat sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag och skall förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst".

Två av domkapitlets ledamöter var skiljaktiga och ansåg att L inte skulle förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

Prosten C anförde:

"L har skadat det anseende en präst bör ha, men den enda till buds stående sanktionen att förklara honom obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst är alltför långtgående, då jag menar att domkapitlet i sitt beslut i alltför ringa grad tar hänsyn till L:s redogörelse för händelserna och hans trovärdighet i förhållande till kvinnornas redogörelser".

Universitetslektorn H anförde:

"Som jag inte kan finna, att utredningen i ärendet styrker, att den gifta kvinna sökt upp L i hans egenskap av präst eller att L haft uppfattningen, att han uppsökts i denna sin egenskap, kan jag inte förena mig med domkapitlets beslut i ärendet".

L överklagade beslutet och yrkade i första hand att Överklagandenämnden skulle undanröja domkapitlets beslut på grund av formella brister i domkapitlets handläggning och i andra hand att Överklagandenämnden skulle upphäva domkapitlets beslut och förklara honom bibehållen rätten att utöva kyrkans vigningstjänst.

Enligt L bestod de formella bristerna i domkapitlets handläggning i

att han aldrig fått reda på hur händelsen i D i början av 1980-talet tillförts det nu aktuella ärendet eller hur uppgifterna dokumenterats,

att ett handskrivet icke undertecknat brev ingått i domkapitlets prövning,

att kontraktsprosten E tilläts vara kvar sedan han lämnat domkapitlets sammanträde den 12 april 2000 då dessa båda lämnade muntliga redogörelser,

att det förelåg en tvist mellan honom och föredraganden i domkapitlet stiftsjuristen W, och

att han inte har fått någon dokumentation från domkapitlet rörande händelsen i D eller det som avhandlades på sammanträdet den 12 april 2000 då muntliga redogörelser lämnades.

Som grund för sitt i andra hand framställda yrkande gjorde L gällande att han – med hänsyn till att förfarandet var skriftligt och att ord stod mot ord – inte skulle läggas annat till last än vad han själv medgivit. Enligt L fanns det därmed inget som styrkte att den kvinnliga församlingsbon sökt upp honom i hans egenskap av präst eller att han haft uppfattningen att han uppsökts i denna sin egenskap. L framhöll att kvinnans redogörelse lämnats i närvaro av hennes man och E och att den lämnats i avsikt att återställa makarnas relation och förtroende för varandra. Beträffande E anförde L att hon aktivt medverkat för att få till stånd en skriftlig redogörelse från den kvinnliga församlingsbon och att hon varit aktiv för att förmå anställda inom kyrkan att lämna skriftliga redogörelser, bl.a. de två kvinnliga barntimmeledare som omnämns under punkt 3 i domkapitlets promemoria, samt att hennes man varit medsökande till kyrkoherdetjänsten i K när L fick den och att denne fortfarande var intresserad av tjänsten. De två kvinnliga barntimmeledarnas uppgifter skulle enligt L inte tillmätas betydelse, eftersom de på grund av samarbetsproblem haft skäl att framföra negativa uppgifter om L. Den kvinnliga kyrkomusikerns uppgifter i det handskrivna brevet skulle, med hänsyn till att hon var nära bekant med åtminstone en av de tidigare nämnda två kvinnliga barntimmeledarna, bedömas som osäkra. Avslutningsvis gjorde L gällande att den av domkapitlet beslutade åtgärden var alltför långtgående.

Domkapitlet yrkade att Överklagandenämnden skulle fastställa dess beslut.

När det gällde domkapitlets handläggning av ärendet anförde domkapitlet bl.a. följande. Domkapitlet har tillämpat de handläggningsregler som finns i 57 och 58 kap. kyrkoordningen och som i huvudsak är hämtade från förvaltningsrättsliga regler vid sin handläggning av ärendet. Enligt domkapitlets uppfattning har handläggningen skett så att L:s rättssäkerhet inte kan ifrågasättas. L har haft full insyn i allt beslutsunderlag och inför domkapitlets sista sammanträde i ärendet sammanställdes en särskild promemoria med uppgifter som kunde komma att läggas honom till last. Händelsen i D var känd för domkapitlet även om den inte hade varit ett formellt ärende och fördes därför till detta ärende genom en anteckning i promemorian. Kontraktsprosten E bekräftade vem som hade författat det handskrivna icke undertecknade brevet. Enligt domkapitlets uppfattning är det naturligt att i utredningsskedet av ärenden av aktuellt slag använda sig av kontraktsprosten, som inom sitt

kontrakt enligt 8 kap. 6 § kyrkoordningen skall biträda biskopen med ledningen och tillsynen. Att E:s engagemang skulle vara påverkat av ovidkommande hänsyn anser domkapitlet vara befängt. Någon särskild dokumentation av vad som sades inför delar av domkapitlet den 12 april 2000 gjordes inte, eftersom såväl L som E kort därpå inkom med skriftliga berättelser som i huvudsak bekräftade vad de uppgivit muntligen. När samtalet var slut den 12 april 2000 lämnade både L och E överläggningarna. Även om de inte lämnade rummet samtidigt, tillfördes ärendet inte några ytterligare uppgifter genom E. När det gäller föredraganden i ärendet menar domkapitlet att det förhållandet att det förelegat olika uppfattningar i en sakfråga mellan denne och L inte utgör något jäv.

Beträffande beslutets materiella innehåll anförde domkapitlet bl.a. följande. Det finns utrymme för att se redan den händelse som föranlett ärendets upptagande som tillräcklig grund i sig för den beslutade åtgärden. Eftersom det förelegat skilda versioner mellan kvinnan och L, har domkapitlet endast låtit ostridiga omständigheter ligga till grund för bedömningen i denna del. Domkapitlet har principiellt intagit ståndpunkten att om en församlingsbo tar en enskild kontakt med en präst, måste denne så länge det inte annat står klar utgå från att kontakten tagits på grund av ställningen som präst. Enligt domkapitlet finns det i ärendet omständigheter som talar för att kvinnan tagit kontakt med L just på grund härav. Övriga händelser har av domkapitlet beaktats endast vid bedömningen huruvida L visat uppenbar olämplighet för sitt uppdrag. Det samtal som L hade med biskopen efter händelsen i D visar att L inte har varit okunnig om vilka särskilda krav som ställs på en präst. De två kvinnliga barntimmeledarnas berättelser visar att L brister i sin förmåga att hålla lämplig distans till kvinnliga medarbetare. Den handskrivna berättelsen visar, tillsammans med övriga händelser, på ett mönster i L:s sätt att uppträda mot kvinnor som otvetydigt visar att han är olämplig som präst. – Avslutningsvis har domkapitlet framhållit att det för Svenska kyrkans trovärdighet är nödvändigt att kraftfullt ingripa mot varje tendens att en präst missbrukar sin ställning för att tillfredsställa sina sexuella drifter. Särskilt som kyrkan just gått ut i en kampanj mot sexuella trakasserier och utbildat medarbetare för att kunna ta emot samtal från dem som känner sig utnyttjade.

L bestred att domkapitlet endast lagt ostridiga omständigheter till grund för sin bedömning av hans relation med den kvinnliga församlingsbon. De enda ostridiga uppgifter som enligt L förelåg var att han och kvinnan före hennes besök i prästgården haft vissa kontakter, att kvinnan besökt prästgården på eftermiddagen den 30 januari 2000, att L och kvinnan då träffats ensamma, att det förekom kramar och kyssar mellan dem samt också intimt umgänge och slutligen att L och kvinnan träffats även därefter och att intimt umgänge också då förekommit. L framhöll särskilt att det inte var ostridigt att kvinnan tagit kontakt med honom i en tjänsteangelägenhet och på grund av hans ställning som präst.

Domkapitlet invände att L:s uppfattning, att till grund för avgörandet endast skulle läggas sådant som L medgivit, var ohållbar. En sådan hållning skulle, enligt domkapitlet, äventyra grunderna för den tillsyn ett domkapitel skall utöva och i praktiken medföra att bestämmelserna i 31 kap. 12 § kyrkoordningen blev verkningslösa i många fall.

Utredningen i Överklagandenämnden

I Överklagandenämnden åberopade parterna samma skriftliga utredning som hos domkapitlet.

Överklagandenämnden beredde parterna tillfälle att lämna muntliga uppgifter i ärendet vid ett sammanträde med nämnden. Förhör hölls med L och på dennes begäran med f.d. sekreteraren i pastoratet J och vaktmästaren B. På domkapitlets begäran hölls förhör med biskopen emeritus A, kanslichefen M, kontraktsprosten E, barntimmeledarna O och P samt med den kvinnliga kyrkomusiker som nämns i punkt 4 i domkapitlets promemoria. Den kvinnliga församlingsbo med vilken L hade en sexuell relation förvåren 2000, som nämns i punkt 2 i domkapitlets promemoria, ville dock inte hörsamma domkapitlets önskemål om att lämna muntliga uppgifter inför Överklagandenämnden. Vid sammanträdet följde Överklagandenämnden i tillämpliga delar den ordning som enligt rättegångsbalken gäller i hovrätt för handläggning av brottmål.

Parterna åberopade ytterligare skriftlig utredning.

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Robert Schött, Anders Björnberg, Tor Frylmark, Lotta Vahlne Westerhäll och Martin Olsson) anförde i beslut den 10 januari 2001:

I det följande avsnittet behandlar Överklagandenämnden först vissa allmänna utgångspunkter för prövningen enligt kyrkoordningen av ärenden angående att förklara en präst obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst. Därefter behandlas vissa övergripande frågor om handläggningen av denna typ av ärenden. Sedan behandlas överklagandet först avseende den av L ifrågasatta handläggningen hos domkapitlet och därefter avseende en överprövning på materiell grund.

En präst får, enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen, förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst, om prästen har visat sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag. Sådan uppenbar olämplighet föreligger enligt bestämmelsen om prästen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon har fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller av annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en präst bör ha.

De två första punkterna i bestämmelsen är kopplade till prästens vigningslöften. Syftet med den fjärde punkten är att markera att kyrkan ställer krav på dem som utövar vigningstjänsten, inte bara i själva utövningen av tjänsten utan också i det privata livet. Till grund för ett ingripande kan därvid, förutom brottsliga gärningar, även läggas icke straffbelagda handlingar, som påvisar en för kyrkan oacceptabel livsstil, t.ex. promiskuitet. Vidare kan också en enstaka händelse där prästen utnyttjar sin ställning och andras tillit för att tillfredsställa sina egna känslomässiga eller andra behov läggas till grund för ett ingripande.

När en präst genom sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån skadar det anseende en präst bör ha, bryter prästen i flertalet fall också mot sina vigningslöften. Enligt de vigningslöften som gällde vid tidpunkten för L:s prästvigning, lovade prästen bl.a. att efterleva kyrkans lag och ordning, att efter den nåd Gud förlänar, hugsvala och upprätta bedrövade och bekymrade hjärtan samt att så ställa sitt leverne att det varder till föredöme för var man och ingen till anstöt. I de enligt 1986 års kyrkohandbok numera föreskrivna vigningslöftena motsvaras det närmast av att prästen lovar att följa vår kyrkas ordning och förverkliga sin kallelse med Kristus som förebild samt leva så bland människor att han eller hon blir vittne om Guds kärlek och om försoningens hemlighet. Med de av 1987 års kyrkomöte antagna vigningshandlingarna avsåg kyrkomötet inte att göra någon ändring i sak av prästlöftena i förhållande till tidigare ordning (jfr CsSkr 1987:4, KE 8).

Med beaktande av hur främst Biskopsmötet valt att förtydliga och konkretisera prästlöftena (se bl.a. Biskopsmötes biskopsbrev år 1990 "Biskop, präst och diakon i Svenska kyrkan", s. 42 f. och 49 ff.) får de nämnda prästlöftena ges bl.a. den konkreta innebörden att prästen inte får använda sina kontakter med människor för att göra dem beroende av honom eller henne eller för att uppnå egna fördelar, att prästen inte får in ta olika förhållningssätt i tjänsten och privatlivet eftersom det kan skada förtroendet för honom eller henne och att prästen för att vara en trovärdig företrädare för kyrkan i sitt personliga liv skall gå in i de former som kyrkan ställt sig bakom i de kyrkliga handlingarna och som prästen kan ha att förvalta i sin tjänst. Denna bedömning av kraven på den som är prästvigd finner också stöd i bl.a. äldre litteratur såsom Yngve Brilioth; Svensk kyrkokunskap, 2 uppl., 1946, s. 161 f.

När det gäller den själavårdande verksamheten innebär löftena bl.a. att prästen inte skall inleda nära relationer eller ha sexuella förbindelser med personer som står i en själavårdsrelation till honom eller henne, att prästen skall vara särskilt varsam om sin relation till barn och ungdomar så att otillbörlig relation eller misstanke därom inte uppkommer samt att prästen ansvarar för gränsdragningen i själavårdssituationen. För såväl Svenska kyrkans som hennes prästers trovärdighet är det av väsentlig betydelse att den makt präster lätt får över andra i själavårdssituationer inte missbrukas till att uppnå egna fördelar.

Överklagandenämnden anser att en församlingspräst förhållande till sina församlingsbor inte får grumlans ens av misstanken att uttryck från prästens sida för vänlighet, omsorg och omtanke i själva verket tjänar själviska syften. Prästen skall avhålla sig från att inleda känslomässigt nära och sexuella förbindelser under förhållanden som är ägnade att ge intrycket av prästen utnyttjar sin ställning till

egen fördel. Överklagandenämnden anser också att – så länge något annat inte uttryckligen står klart – utgångspunkten för en prästs förhållningssätt vid enskilda samtal och andra kontakter, som kommit till stånd på initiativ av församlingsbor, måste vara att kontakten tagits på grund av hans/hennes ställning som präst. Det ligger i sakens natur att den som sökt en sådan kontakt med en församlingspräst på ett eller annat sätt kan befinna sig i en utsatt position och vara i behov av prästens stöd, även om det inte genast står klart att så är fallet.

Enligt 31 kap. 12 § kyrkoordningen får en präst alltså förklaras obehörig om hon eller han visat sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag genom att agera på något av de sätt som sägs i bestämmelsen. I vilka fall en obehörighetsförklaring skulle kunna underlåtas när prästen visat sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag är dock inte närmare beskrivet vare sig i kyrkoordningen eller i dess förarbeten. I förarbetena sägs endast att prövningen skall ske i två steg: först prövas om någon av förutsättningarna är uppfylld, därefter prövas om den sålunda fastställda olämpligheten verkligen skall leda till ett beslut om obehörigförklarande (CsSkr 1999:3 s. 2-213). Av detta följer dock bl.a. att frågan om överträdelsen skulle kunna anses mindre allvarlig skall bedömas i prövningens första steg. Däremot skall tidigare beslut, där det fastställts att prästen visat sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag, och efterkommande händelser, såsom att prästen tagit konsekvenserna av sitt handlande, samt prästens sociala förhållanden endast kunna beaktas i prövningens andra steg. Det blir därmed mycket svårt att föreställa sig en situation där det vore rimligt att en präst som konstaterats vara uppenbart olämplig för sitt uppdrag, genom att bryta mot sina vigningslöften eller annars i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha, ändå inte skulle förklaras obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst. De gärningar som det här är fråga om är i allmänhet av sådan beskaffenhet att det närmast skulle te sig stötande om prästen tilläts fortsätta att utöva kyrkans vinningstjänst. Att underlåta ett obehörigförklarande av en präst som visat sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag kan följaktligen endast göras i mycket särpräglade undantagsfall.

Det förtjänar i detta sammanhang också att erinras om att en präst som har förklarats obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst får förklaras åter behörig, enligt 31 kap. 13 § kyrkoordningen, om förhållandena ändrats på ett sådant sätt att prästen kan anses lämplig att utöva sitt uppdrag. En sådan förklaring får ske endast om biskopen godkänner den. Det är dock endast fråga om en möjlighet att åter ges behörighet, inte någon rättighet. I förarbetena till bestämmelsen uttalas det att det på intet sätt är självklart att den som är obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst skall återfå behörigheten bara för att det som lagts till grund för obehörigheten har upphört. Vidare framhålls det att det i sådana situationer behövs en grundlig analys av på vilket sätt situationen har ändrats och om vederbörande i fortsättningen kan anses lämplig att utöva sitt uppdrag (CsSkr.1999:3 s. 2-214).

Enligt Överklagandenämndens uppfattning måste det ställas stränga beviskrav när det gäller en så ingripande åtgärd som att förklara någon obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst. Ett beslut om obehörighetsförklarande bör därför bara kunna fattas om det är ställt utom rimligt tvivel att de omständigheter föreligger, som ligger till grund för bedömningen att prästen är uppenbart olämplig.

För det fall det blir utrett att en präst är uppenbart olämplig för sitt uppdrag i enlighet med någon av de fyra punkterna i 31 kap. 12 § kyrkoordningen, skall prästen alltså förklaras obehörig att utöva kyrkans vinningstjänst, utom i rena undantagsfall. Regleringen i kyrkoordningen ger inte utrymme för någon form av proportionalitetsbedömning, utan följderna av den konstaterade olämpligheten, som i sig kan bestå av mycket vitt skilda handlingar, är densamma: obehörighet att utöva kyrkans vinningstjänst. När det gäller handlingar av mindre allvarligt slag bör möjligheten att förklara prästen åter behörig kunna leda till ett i slutändan acceptabelt resultat.

Kyrkomötet har genom de redovisade reglerna i 31 kap. 12 § kyrkoordningen – i vart fall för dem som är anställda som präster – tillskapat en strängare ordning än den som gällde före utgången av år 1999 enligt kyrkliga kungörelsen (SKFS 1992:12) om det kyrkliga ämbetet som präst och biskop. Enligt 3 § första stycket nämnda författning kunde en präst, som enligt en lagakraftvärd dom eller beslut hade blivit avskedad från sin anställning som präst, skiljas från rätten att utöva det kyrkliga ämbetet som präst eller för viss tid, som inte överstiger ett år, förklaras obehörig att utöva denna. Motsvarande gällde även enligt 3 § andra stycket samma författning för en präst som inte innehade

en prästtjänst (dvs. en sådan tjänst som avsågs i 32 kap. 3 § kyrkolagen [1992:300]), om prästen på grund av sitt levnadssätt eller annars i avsevärd mån hade skadat det anseende en präst bör ha.

I kyrkoordningen har alltså möjligheten till en "tidsbegränsad obehörighetsförklaring" medvetet inte tagits med. I förarbetena till kyrkoordningen uttalas i stället att det skulle kunna ses som en "varning" om man finner att någon av förutsättningarna är uppfylld, men ändå inte beslutar om en obehörigförklaring (CsSkr 1999:3 s. 2-213). Ett sådant synsätt kan dock enligt Överklagandenämndens mening inte vara förenligt med de krav på rättssäkerhet som måste ställas i denna typ av ärenden. Möjligheten att överklaga och få sin sak prövad är av grundläggande betydelse för den enskildes rättssäkerhet. Någon möjlighet att överklaga en sådan icke formaliserad påföljd som det talas om i förarbetena finns emellertid inte enligt kyrkoordningen, inte heller är det möjligt att få beslutet omprövat ens om det visas att bedömningen vilar på felaktig eller falsk grund (jfr rättsfallet RH 1988:136). Med kyrkoordningens nuvarande reglering är det enligt Överklagandenämndens uppfattning därför inte lämpligt att diskutera i termer av varning eller dylikt. Prövningen skall således enbart gå ut på om ett obehörighetsförklarande skall ske eller inte.

Enligt 58 kap. 10 § kyrkoordningen är förfarandet vid överklaganden skriftligt. Uppgifter får dock lämnas och inhämtas muntligt, om det kan antas vara till fördel för utredningen. Muntliga uppgifter skall, om de tillför ärendet någonting av betydelse, noga dokumenteras. I kyrkoordningen ges inga särskilda handläggningsregler för ärenden om obehörighet att utöva kyrkans vinningstjänst. Det framstår därför som naturligt att ett domkapitel beaktar de handläggningsregler som gäller för överklaganden också då obehörighetsärenden handläggs. Det finns emellertid ytterligare aspekter att beakta när det gäller handläggningen av sådana ärenden.

Kyrkoordningens bestämmelser skall tillämpas så att rätt och rättvisa råder. Vid tolkningen och tillämpningen av kyrkoordningens bestämmelser bör därför de principer gälla som är vedertagna för samhällets rättsordning i övrigt. Ett beslut om obehörighet är inte tidsbestämt och har närmast karaktären av ett yrkesförbud. Det framstår självfallet som synnerligen ingripande för den enskilde prästen. För att garantera en rättvis prövning i obehörighetsärenden gäller, enligt 9 kap. 5 § andra stycket kyrkoordningen, att domkapitlets domarledamot skall vara närvarande när sådana ärenden handläggs i domkapitlet. Vidare stadgas i 9 kap. 7 § andra stycket att reglerna om omröstning i brottmål i allmän domstol skall tillämpas vid överläggningar i ärenden om behörighet att utöva kyrkans vinningstjänst. Det är av stor betydelse att handläggningen i sådana ärenden sker på ett sätt som tar hänsyn till den enskilde prästens rättssäkerhet. De grundläggande principer som gäller på det straffrättsliga området bör därför i stor utsträckning få tjäna till vägledning för en rättssäker handläggning, t.ex. legalitetsprincipen, presumptionen för den misstänktes oskuld och objektivitetsprincipen. Av väsentlig betydelse i detta sammanhang är även den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen), som införlivades med svensk rätt den 1 januari 1995 (SFS 1994:1219).

I artikel 6 i Europakonventionen föreskrivs bl.a. att var och en vid prövningen av en anklagelse mot honom för brott skall vara berättigad till en rättvis och offentlig rättegång (punkt 1) samt betraktas som oskyldig till dess hans skuld lagligen fastställts (punkt 2). Bland särskilt angivna minimirättigheter som därvid skall tillkomma den anklagade nämns i artikeln rätten att utan dröjsmål i detalj underrättas om innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom (punkt 3a), rätten att få tillräcklig tid och möjlighet att förbereda sitt försvar (punkt 3b), rätten att försvara sig personligen eller genom rättegångsbiträde som han själv utsett (punkt 3c) och rätten att förhöra eller låta förhöra vittnen som åberopas mot honom samt att själv få vittnen inkallade och förhörda under samma förhållanden som vittnen åberopade mot honom (punkt 3d). Enligt Överklagandenämndens uppfattning bör, med hänsyn till den synnerligen ingripande verkan som ett beslut om obehörighet att utöva kyrkans vinningstjänst har, de principer som följer av artikel 6 i Europakonventionen i tillämpliga delar vara vägledande vid handläggningen av obehörighetsärenden.

När det gäller domkapitlets handläggning av obehörighetsärenden bör utredning i saken normalt ske under ledning av domkapitlets domarledamot. Dennes juridiska kompetens bör borga för att utredningen bedrivs skyndsamt utan att rättssäkerheten sätts för när. Under domarledamotens ledning bör samtal med de inblandade personerna kunna föras och andra muntliga uppgifter

inhämtas på ett sätt som tar hänsyn till den ifrågasatte prästens integritet. Alla uppgifter som tillförs utredningen på detta sätt måste självfallet dokumenteras noga. Utredningen bör sammanställas på lämpligt sätt och innehålla en sammanhållen detaljerad redogörelse avseende innebörden av och grunden för anklagelserna, dvs. närmast att jämföra med en gärningsbeskrivning i brottmål. Den ifrågasatte prästen skall ges tillfälle att yttra sig över utredningen och att ange sin inställning till anklagelserna. Detta kan i vissa fall medföra att utredningen behöver kompletteras. Om den ifrågasatte prästen begär det, bör denne också få möjlighet att försvara sig personligen (muntligen) eller genom juridiskt biträde inför domkapitlet. Se även SvJT 1991 s. 295 f., 1994 s. 352 f. och 1997 s. 554 f. och där refererade domar från Europadomstolen.

Den tidigare nämnda s.k. legalitetsprincipen utgör en viktig rättssäkerhetsgaranti och är av grundläggande betydelse på det straffrättsliga området. Principen, som kortfattat brukar uttryckas så att ingen må dömas till straff utan stöd i lag, är reglerad i såväl grundlag som vanlig lag, se 2 kap. 10 § regeringsformen och 5 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken samt artikel 7 i Europakonventionen. En betydelsefull konsekvens av legalitetsprincipen är förbudet mot retroaktiva straff. På det kyrkorättsliga området medför detta att händelser som ägt rum före kyrkoordningens ikraftträdande den 1 januari 2000 inte kan föranleda obehörighet enligt reglerna i kyrkoordningen. De tidigare gällande föreskrifterna i bl.a. kyrkolagen och den kyrkliga kungörelsen om det kyrkliga ämbetet som präst och biskop upphörde att gälla den 1 januari 2000. Några övergångsbestämmelser för den nu aktuella ärendetypen beslutades inte. Detta innebär sammanfattningsvis att det i princip inte längre är möjligt att med stöd av kyrkoordningen eller tidigare gällande kyrkorättsliga föreskrifter vidta några åtgärder med anledning av en prästs agerande före utgången av år 1999.

Överklagandenämnden övergår därefter till att pröva överklagandet av L. Domkapitlet har funnit att L, genom den händelse som föranlett att ärendet tagits upp, i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha och att hans handlande stämmer illa med det av honom avlagda prästlöftet, enligt vilket han lovat att så ställa sitt leverne att det varder till föredöme för var man och ingen till anstöt. Redan på grund härav borde domkapitlet ha dragit slutsatsen att L visat sig uppenbart olämplig för sitt uppdrag och gått över till prövningens andra steg, dvs. att bedöma om den konstaterade olämpligheten skall leda till ett obehörighetsförklarande. Domkapitlet har emellertid vid sin prövning gått in på en bedömning av övriga i promemorian åberopade händelser i syfte att bedöma huruvida L visat uppenbar olämplighet för sitt uppdrag. Dessa händelser har samtliga, med undantag av händelsen med en barntimmeledare i Tylösand vårvintern 2000, ägt rum före den 1 januari 2000 och därmed före kyrkoordningens ikraftträdande. Med hänsyn till legalitetsprincipen kan händelserna därför – oavsett hur omdömeslösa och klandervärda de än kan tyckas vara – inte läggas till grund för ett beslut om obehörighetsförklarande. Två av händelserna har dessutom tidigare varit kända. Beträffande händelsen i D valde dåvarande biskopen A – enligt den ordning som vanligen tillämpades vid den tiden – att inte föra den vidare till domkapitlet. Vad avser händelsen år 1998 med den kvinnliga kyrkomusikern blev den känd för kontraktsprosten E kort efter det att den inträffat utan att biskopen eller domkapitlet informerades eller annan åtgärd vidtogs. Ingen av händelserna föranledde disciplinpåföljd eller avskedande med tillämpning av föreskrifterna i kyrkolagen och därför kunde inte heller beslut om skiljande från ämbetet enligt de då gällande föreskrifterna ens prövas. De inträffade händelserna kan därmed inte heller beaktas av Överklagandenämnden i det andra steget av prövningen huruvida L skall förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst.

L har ifrågasatt domkapitlets handläggning av ärendet på ett flertal punkter. Som Överklagandenämnden konstaterat i det föregående ges det inga särskilda handläggningsregler i kyrkoordningen för obehörighetsärenden. Inte heller finns det någon tidigare praxis att falla tillbaka på. Med hänsyn till att Överklagandenämnden funnit att händelser som inträffat före kyrkoordningens ikraftträdande inte kan läggas till grund för ett beslut om obehörighetsförklarande, finns det inte skäl att gå in på en närmare bedömning av hur domkapitlet handlagt ärendet i dessa delar.

Även om det skulle förhålla sig så att E lämnade överläggningarna med domkapitlets utredningsgrupp den 12 april 2000 något senare än L, har det inte framkommit något som tyder på att hon skulle ha tillfört ärendet ytterligare uppgifter sedan L lämnat lokalen. Bedömningen är dock något osäker på grund av att domkapitlet inte gjort någon egen dokumentation av vad som förekom

vid överläggningarna. Detta är också förklaringen till att L inte fått någon särskild dokumentation från överläggningarna. Denna brist är dock inte i sig sådan att domkapitlets beslut skall undanröjas.

När det gäller L:s påstående om att det föreligger en tvist mellan honom och föredraganden i domkapitlet stiftsjuristen W, har domkapitlet anfört att det förelegat olika uppfattningar i en sakfråga mellan W och L, men hävdade att detta inte utgör något jäv. Enligt Överklagandenämndens uppfattning har det inte framkommit någonting i ärendet som tyder på att det skulle föreligga en jävsgrundande tvist mellan L och W.

Sammantaget finner Överklagandenämnden således att det inte finns grund för att undanröja domkapitlets beslut på grund av formella brister i handläggningen av ärendet. L:s förstahandsyrkande skall därmed avslås.

Överklagandenämnden prövar därefter överklagandet i sak. När det först gäller händelsen i Tylösand vårvintern 2000, kan det konstateras att domkapitlet i det överklagade beslutet inte uttryckligen har gjort någon bedömning av om den händelsen skall anses innebära att L brutit mot sina vigningslöften eller i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha. Genom vad som framkommit här får beslutet anses ha innefattat också denna prövning, varför Överklagandenämnden inte är förhindrad att låta händelsen ligga till grund för ett beslut om obehörighetsförklarande.

När det gäller händelsen i Tylösand har barntimmeledaren P berättat att hon under ett samkväm där dans förekom blev uppbyggd av L. Hon tackade dock nej med hänvisning till att hon behövde vila efter att nyss ha dansat. L föreslog då att de skulle gå upp på rummet och vila. P, som hade druckit någon öl vid tillfället, uppfattade detta som en invit av sexuell natur och tackade nej. L har förnekat att han skulle ha gett henne en sådan invit. Överklagandenämnden finner dock inte anledning att betvivla P:s uppgifter, särskilt som hennes uppgifter vinner stöd av att barntimmeledaren O berättat att P omedelbart efter händelsen uppgett för henne att hon fått en invit att följa med L upp på rummet. Enligt Överklagandenämndens uppfattning framstår L:s beteende både som omdömeslöst och klandervärd. Det är dock inte i sig av så allvarlig art att det bör föranleda att han bedöms uppenbart olämplig för sitt uppdrag som präst.

Överklagandenämnden övergår härefter till att pröva den händelse som föranledde att domkapitlet tog upp ärendet mot L. Den kvinnliga församlingsbo med vilken L hade en sexuell relation förvären 2000 har lämnat sina uppgifter om vad som förevarit mellan henne och L dels muntligen till kontraktsprosten E den 2 april 2000, då även kanslichefen i K pastorat M, förskoleläraren F och kvinnans make var närvarande, dels skriftligen till domkapitlet den 15 april 2000. Hon har emellertid inte hörts muntligen inför domkapitlet. Inte heller har hon varit villig att lämna muntliga uppgifter till L:s ombud eller att höras inför Överklagandenämnden. De enda två personer som kan lämna förstahandsuppgifter om vad som hänt är den kvinnliga församlingsbon och L. Om hennes uppgifter lades till grund för bedömningen, skulle de utgöra den avgörande bevisningen mot L. Med hänsyn till att hon varken hörts inför domkapitlet eller kunnat höras inför Överklagandenämnden och då L eller företrädare för honom inte heller i annat sammanhang fått tillfälle att ställa frågor till henne, kan L inte anses få en rättvis behandling om hennes uppgifter läggs till grund för ett obehörighetsförklarande av honom (jfr rättsfallet NJA 1992 s. 532). Avgörandet måste således i huvudsak grundas på de uppgifter som L själv lämnat om händelsen.

L har berättat bl.a. följande: I början av januari 2000 kom den kvinnliga församlingsbon in på hans tjänsterum och frågade om det fanns något arbete hon kunde få, eftersom hon var arbetslös. Det fanns dock inte något ledigt arbete. De diskuterade hennes kompetens och utbildning, varvid det framkom att hon gick på en datautbildning men att det var svårt för henne eftersom hon saknade dator hemma. L erbjöd henne då att få träna på hans dator när han inte behövde den själv, vilket hon blev glad för. En knapp vecka senare återkom kvinnan till hans tjänsterum och berättade att hon hade fått ett tillfälligt arbete, vilket hon var glad för. Hon kom också att tala om sitt privatliv, bl.a. berättade hon att hennes man var "tradig" och att hon hade bokat tid hos advokat i syfte att få till stånd en äktenskapsskillnad. L minns inte varför hon berättade detta för honom. Han hade inte gett henne anledning att berätta om sitt privatliv. Hon utstrålade livsglädje och han blev "våldigt betagen i henne". Den 30 januari 2000 närvarade hon tillsammans med en kamrat vid gudstjänsten. L och kvinnan log mot varandra redan då hon kom in i kyrkorummets. Efter gudstjänsten gick han fram och hälsade på de två kvinnorna. Han och kvinnan gick sedan avsides och samtalade. De uttryckte båda

att det var roligt att träffas igen. Han sade att han var ledig under eftermiddagen och att hon hemskt gärna fick komma hem till honom. Hon sade att hon hemskt gärna ville det och att hon skulle försöka komma loss. Han "tog chansen", hade hon sagt nej hade han accepterat det. När hon senare på eftermiddagen kom till prästgården föll de nästan omedelbart i varandras armar. Han visade henne därefter runt i huset, varvid det kramades och kelade. I sovrummet föll det sig naturligt att det hela övergick till mer erotiska närmanden som avslutades med ett fullbordat samlag. Hon var den som var drivande och mest aktiv. Därefter träffades de många gånger och hade sexuell umgänge fram t.o.m. vecka 8, därefter mer sporadiskt beroende på bl.a. L:s utlandsresor. De diskuterade vid några tillfällen om de skulle leva tillsammans. När de träffades i slutet på mars berättade hon att hon på nytt hade beställt tid hos advokat. Enligt L berättade hon detta för sin man varvid hon också talade om att hon hade ett förhållande med L, vilket ledde till att mannen "klappade ihop". Dagen därpå besökte mannen tillsammans med en kamrat pastorsexpeditionen varvid det hela uppdragades. Händelsen var en "privat historia" för L från början till slut och han undersökte aldrig om det fanns någon självvärdsaspekt i kvinnans uppsökande av honom. Hon nämnde aldrig att hon ville ha ett enskilt samtal. L såg ingen annan orsak till att hon sökte upp honom än att hon ville träffa honom som man.

Genom L:s egna uppgifter är det klarlagt att L uppsökts på sitt tjänsterum vid två tillfällen av en gift kvinnlig församlingsbo och att de vid dessa möten diskuterat kvinnans arbets- och anställningsförhållanden. Vidare diskuterades vissa frågor hänförliga till kvinnans privatliv, såsom att det förelåg problem i äktenskapet och att kvinnan hade bokat tid hos advokat i syfte att få till stånd en äktenskapsskillnad. Redan härigenom borde det ha stått klart för L att han uppsökts av kvinnan i egenskap av präst. I vart fall borde det ha fått honom att närmare undersöka om det fanns någon självvärdsaspekt bakom hennes besök. Några sådana åtgärder vidtog L emellertid inte, utan han utgick från att kvinnan uppsökte honom för att hon ville träffa honom som man. Vidare är det genom L:s egna uppgifter klarlagt att han – i samband med att kvinnan närvarade vid en gudstjänst den 30 januari 2000 – "tog chansen" och bjöd hem henne till sin bostad i prästgården samma eftermiddag och att han då inlät sig på en intim sexuell relation med kvinnan. Härigenom har L enligt Överklagandenämndens uppfattning agerat på ett synnerligen omdömeslöst och klandervärt sätt.

L:s agerande har i avsevärd mån skadat det anseende en präst bör ha. Det står också klart i strid med det av honom avlagda prästlöftet, enligt vilket han lovat att så ställa sitt leverne att det varder till föredöme för var man och ingen till anstöt. Kravet på prästens leverne bygger givetvis inte på någon föreställning om en med vigningstjänsten följande helighet eller att prästen skulle vara underkastade normer som principiellt skulle skilja sig från varje annan kristen utan framstår endast däri att prästen inte kan skilja levernet från det genom vigningen livslånga uppdraget. För bedömning saknar det, som domkapitlet framhållit, alltså betydelse om och på vilket sätt den gifta kvinnan ifråga för sin del varit beredd att uppta en sexuell förbindelse med L. Kravet i prästlöftet att "vara ingen till anstöt" drar nämligen snävare gränser för prästens handlingsfrihet än vad hans eget samvete ålägger honom personligen.

Överklagandenämnden finner därmed att L är uppenbart olämplig för sitt uppdrag. Denna bedömning kan inte påverkas av att L av både domkapitel och församlingsbor beskrivits som en i övrigt kompetent och omtyckt kyrkoherde.

När en präst konstaterats vara uppenbart olämplig för sitt uppdrag är utgångspunkten, i enlighet med vad Överklagandenämnden anfört i det tidigare, att denne skall förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst. Kyrkoordningen ger inte utrymme för någon form av proportionalitetsbedömning i dessa fall, utan följden är antingen obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst eller att behörigheten består. Några omständigheter som talar för att L inte skall förklaras obehörig har inte framkommit i ärendet. Enligt Överklagandenämndens uppfattning skulle det närmast te sig stötande om en präst som agerat på det sätt som L gjort skulle tillåtas behålla rätten att utöva kyrkans vigningstjänst. Överklagandenämnden anser därför att domkapitlets beslut att förklara L obehörig var riktigt. Överklagandet skall följaktligen avslås.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden avslår överklagandet.

— — —

Sökord: Beviskrav. Handläggning. Legalitetsprincipen. Obehörighet.

Föredraget 2000-12-27, föredragande Lars Bjurstram, **ärendenummer** ÖN18-2000
Beslut 1/01